N:o 14. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 15 Juli 1883. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Årg. 3.

Fritz Arlberg.

Den 9 oktober 1879 firade Fritz Arlberg sitt silfverbröllop med konsten, i det han då på Nya teatern uppträdde i samma roll, med hvilken han 25 år förut å då varande Mindre teatern började sin sceniska bana.

Knapt fyra år senare synes han hafva tröttnat på de dramatiska triumferna och beslutit utbyta konstnärens kall mot konstlärarens, det senare ej mindre högt än det förra, om ock mindre uppseende väckande.

Då, såsom vi i förra numret nämde, det torde vara osäkert om beslutet är absolut, kunna vi nu ej teckna en afslutad artistverksamhet, men ha dock trott oss böra gifva de många vännerna af Arlbergs talang ett minne uti hans här bredvid återgifna drag, åtföljda blott af några kortfattade data ur hans lif och sceniska verksamhet.

Fritz Arlberg är född i Leksand i Dalarne den 21 mars 1830. Student i Upsala 1848, tog han der kameralexamen och gick en tid som »en man i verken», dock icke länge. År 1854 debuterade han å Mindre (Stjernströmska) teatern såsom Farinelli i pjesen med samma namn, och detta med en framgång, som följande år växte till verklig bifallsstorm, då hans Asmodeus uppsteg ur afgrunden och med ens eröfrade alla känsliga hjertans sympatier och medlidande åt denne något gråtmilde flugfurste. Mera verkligt demoniska voro typer sådana som Flygande holländaren, Kristiern tyrann, Kark, Hans Heiling, Telramund m. fl. dem han sedan skapade å Stora teatern, der han verkade ända ifrån 1858 till 1874, hvarefter han engagerades vid operan i Kristiania, till dess han genom denna teaters brand 1877 föranleddes att åter uppsöka Stockholm och här låta höra sig efter hvartannat på Stora, Mindre, Nya och Djurgårdsteatrarne. Han återvände nu ock till sin första kärlek, det komiska facket, hvari han redan förut danat sin ypperliga Figaro, Räfklo m. fl., och som han nu riktade äfven med öfverdådiga karikatyrer sådana som t. ex. Don Januario i Sjökadetten. En tredje genre, den nobla ridderliga, hör äfven till hans bästa, och innesluter sådana fulländadt fina företeelser som hans Don Juan, Karl V, Nevers, Almaviva, Alfonso, Bertrand de Born. Bland hans karaktersmasker från senare tid må särskildt framhållas hans Polonius samt Gaspard i Cornevilles klockor.

Så mycket till en kort påminnelse! Vi vilja här — af förut antydda skäl — ännu icke vidröra Arlbergs verksamhet såsom sånglärare, tonsättare, författare och librettöfversättare. Det skulle för öfrigt kunna bilda ett kapitel för sig.

Fritz Arlberg.

Musiken i London.

I somliga tidningar, äfven betydande sådana — säger en viss Junius i Allg. D. Musikz. — finner man ofta så märkvärdiga berättelser om musikens framsteg i London, att det tyckes vara på sin plats att göra en nogare skildring af de musikaliska förhållandena i den engelska hufvudstaden, helst då en sådan kan grunda sig på en tjuguårig erfarenhet och iakttagelse.

Det är beklagligen sant, att musiken i England skötes mera såsom en handelsartikel, en modeaffär, än betraktas från rent konstnärlig synpunkt. Det fins intet land i hela den civiliserade verlden, der musiken så tjenar till mjölkko för en hop

grossörer och monopolister, som i England. Att under sådana omständigheter en fri konstutveckling måste vara oändligt försvårad, är ju helt naturligt; man kan endast förundra sig öfver att den fritt uppåtsträfvande nationela musikriktningens svaga planta icke blifvit förqväfd af de mäktiga parasiterna. — Handelsmonopolet i musiken är så mäktigt, det öfver hela England utgrenade centralisationssystemet i fråga om konsertering är så fast grundadt af de med stora kapitaler arbetande monopolisterna, att ännu årtionden väl komma att gå förbi innan konsten lyckas afskudda sig de handelsfjettrar, som omöjliggöra hvarje sund utveckling af densamma. Jag anser mig för den skull böra vid detta tillfälle rikta en varning åt våra resande konstnärer. — Hundratal af dessa olyckliga inbilla sig finna i England ett Eldorado, som skall fylla deras penningepungar. London är ju stensatt med banknoter! Nittionio af hundra bland dessa konstnärer vända årligen tillbaka med tungt hjerta och tom börs öfver Pas de Calais och skudda Londons stoft af sina fötter, bedragna i sina förväntningar. — Få hafva förtjenat någonting på affären. Rubinstein och Sophie Menter äro bland pianisterna de enda, som kunna uppvisa någon nämnvärd finansiel framgång; Hans von Bülow har ej på flera år varit der; Joachim och Clara Schumann skola, om man får lyssna till hvad som i förtroende meddelats, tills för några få år sedan hafva utlånats för så och så många pund sterling för hvarje konsert och »dirigerats» till Glasgow och Edinburg, Liverpool och Manchester, Birmingham och Bradford.

Ett fåtal protegerade konstnärer, knappt värdt att tala om, har stundom lyckats genom inflytelserika rekommendationsbref till adeln (eller de judiska handelsfurstar och bankpotentater, som äfven här kunna räknas till konstens frikostigaste gynnare) kringgå musik-handelscliquens smala port och uppträda på några mycket gifvande privatsoaréer, men ett dylikt fräckt ingripande i monopolisternas rättigheter hämnar sig ofelbart på dem, som så tränga sig fram, i det osynliga barrierer sedan ställa sig i vägen för deras offentliga uppträdande. — Den lilla framgång de »smugit sig till» var ruinen för deras konstnärsutsigter i England; de glömde att betala sin tull och gjorde sin carrière om intet. Huru mången dugtig konstnär har ej i tysthet klagat för mig sin nöd efter att rikare på erfarenhet, men fattigare på mynt ha vandrat åter till hemlandet, der han åtminstone ej gått miste om det erkännande, som är så välgörande för konstnärshjertat.

Det är obegripligt hur den praktiske och frihetsälskande Engelsmannen kan ställa sig så under förmynderskap i konstsaker. — Han saknar eget omdöme. — I fråga om taflor litar han på sin konsthandlare eller följer blindt moderna, såsom vid konstauktionerna i Hamiltonpalatset, då hundratals pund betalades för en liten kopp eller ett litet bord från 14:de århundradet och tusental för tvifvelaktiga originalporträtt med otvifvelaktiga »stamträd». — Äfven beträffande musik fordrar han skyddsmärke; det som ej har sitt trade mark är medelmåttigt eller second rate, och han anser sig vara en alltför god affärsman för att höra på en »kringresande charlatan», som ej har detta trade mark. Man kan ju ej taga felt, om man vänder sig till erkända auktoriteter, detta besparar honom för det första mödan att sjelf utsöka förtjenstfulla konstnärer till sina soaréer, och dertill är man ju säker att få något ordentligt för sina pengar. Vet väl den ädle konstgynnaren i de flesta fall, under hurudana vilkor dessa engagerade och med finaste skyddsmärke försedda konstnärer spelat hos honom? När man i fullt dagsljus beskådar de förhållanden, under hvilka musikerna lefva i London, och har tillträde till musik-handelsfurstarnes palatser, der fru Musica putsar stöflorna åt Mammon, så vänder man nog åter till sitt »kyffe»; der flaxa för många korpar och asfoglar omkring för att den fria sånggudinnan skall kunna röra sig i frisk lifsluft. — Hon bara vegeterar.

En ytterligare orsak, och ej den obetydligaste, dertill att musiken i England saknar utrymme för sin fria utveckling är monopolet på konsertsalarne. — Hela London eger för sina fyra millioner innevånare — huru många tror du väl, käre läsare? Kanske tusen? Det fins ju öfver 2,000 kyrkor i London; det blir en på hvart 2,000-tal af innevånarne? Misstag! Nå, hundra konsertsalar då, alltså en för hvart 40,000-tal?

Icke heller det; der fins *en,* S:t James Hall vid Regent Street, rymmande högst 4,000 personer, och denna hör nästan uteslutande till monopolisterna. »Albert-Hall» i Kensington begagnas kanske 20 gånger om året till utförande af oratorier och ibland af musikaliska Barnums till monster-konserter med 20 bastrummor, 100 piccolaflöjter, 50 kontrabasar o. s. v. och kan derför ej tagas med i räkningen. Kristallpalatset i Sydenham ligger långt utom staden, och vidare hafva vi för musiktillställningar de sällan till konserter disponibla Willis Rooms och S:t Georges Hall, och bland salar som på sin höjd rymma 500 personer hafva vi Royal-Academy-salen, Steinway- och Neumeier-Hall samt Marlborough-Rooms, hvilka emellertid ej på allvar kunna komma i betraktande dels för sin dåliga akustik och tarfliga utrustning, dels för det tvång som ålägges i val af konsertflyglar. — S:t James Hall är, den dag i dag är, i Herrans år 1883, den enda brukbara konsertsalen i London. Och beati possidentes sörja nog för, att publiken ej heller der kan klaga öfver för mycken komfort.

Af stora konsertföretag ges det fem. *a*) De populära Måndags- och Lördagskonserterna, som ega bestånd sedan 20 år tillbaka, utgöras af cirka 36 utmärkta kammarmusik-konserter under höst- och vintermånaderna och patroniseras af ett rikligt antal abonnenter, af hvilka många äro tyskar och rika judar.

Clara Schumann är der än i dag tillika med Joachim den enda säkra dragningskraften, som alltid förmår fylla kassan; till och med namn sådana som fru Norman-Neruda, Janotha, Charles Hallé, Marie Krebs och Pachmann förblekna inför Londonboarne vid sidan af dessa. Här hemmavarande konstnärer, huru förtjenstfulla de än må vara, blifva här endast undantagsvis tålda, ty herr Chappell, direktören för dessa konserter, hvilken mer än någon annan i England gjort sig förtjent om kammarmusiken, känner sin publik, — och den vill endast ha någonting stort, d. v. s. främmande.

b) »Ballad-konserterna», hvilka ega rum under samma tid på året, tjena en stor musikhandel såsom monsterreklam. Programmen bestå för det mesta af 20 eller flera solosånger, till största delen utgifna af konsertgifvaren. — De bästa engelska sångarne, Lloyd (tenor), Santley (bariton), Sims Reeves med sin nu utsjungna men likväl än i dag värderade tenor, Foli (en irländare, bas), irländaren Maybrick (komponisten Stephen Adams), fru Patey (alt), Mary Davis (sopran) hänföra å dem hvarje vecka en stor publik, som visserligen är rätt blandad men merendels enthusiastisk och uthållig. Men du arma konst! De starkaste sluttonerna vinna der det starkaste bifallet. Sparsamt inlagda piano- eller violinsoli af goda konstnärer blifva der jemt och nätt tålda. — Äfven här känner direktören sin publik, — och denna tycker endast om lättfattliga, sötsliskiga melodier och skarpt markerade rytmer.

c) Orkesterkonserter gifver den geniale Wiener-kapellmästaren Hans Richter årligen åtta stycken under det säsongen är i sitt flor, och han bevisar genom dem för hvarje år allt mer, hvad en god dirigent kan uträtta med det materiel som finnes att tillgå. Han bjuder mest på Beethoven och Wagner och dessa med en hittills obekant finess i utförande och uppfattning. Dessa konserter med sitt konstnärliga utförande höra väl till de förnämsta i England. — De förr så berömda och ansedda philharmoniska konserterna lida af ålderdomssvaghet och närma sig sin upplösning.

d) De verldsberömda lördagskonserterna i Kristall-palatset under den utmärkte dirigenten August Manns ledning äro ännu fortfarande samlingsplatsen för kännare af instrumentalmusik. — Dåliga saker komma ej i fråga der. Hvarken virtuoser eller komponister blifva der uteslutande hyllade. — Ära den som äras bör! En lagerkrans åt Manns och Richter! —

e) Oratorierna hafva under ledning af den energiske organisten vid adelns och den förmögna klassens skola i Eton, Josef Barnaby, sin lokal i den omnämda Albert Hall. Utförandet af dem är vid jemförelse med Tysklands bättre sångföreningar, ganska medelmåttigt.

(Forts.)

Musikpressen.

August Söderman: Hjertesorg. Dikt af C. Wetterhoff, komp. för sopran, chör och orkester (efterlemnadt arbete). Pianoutdrag 1,50. Huss & Beer.

» Die Wallfahrt nach Kevlaar. Dichtung von H. Heine, komp. für Baryton, Chor und Orchester. Klavierauszug. Neue Ausgabe (1883). 2,50. H. & B.

Om den förre af dessa ballader är redan taladt i denna tidning för fyra nummer sedan, om den senare i förra årets sista n:r. Vi behöfva således ej längre uppehålla oss vid de förträffliga verken, endast anbefalla dem i alla körföreningars åtanke, såsom det i sitt slag yppersta svensk tonkonst kan uppvisa.

Andreas Hallén: Rhapsodie n:r 2 (Schwedische R.) für Orchester. Arr. für Pf. 4 H. vom Componisten. M. 4. Berlin, Raabe & Plothow.

» Das Aehrenfeld von Hoffm. v. Fallersleben, für Frauenchor mit Pf. M. 2,50. Leipzig, C. F. Peters.

Öfver rapsodien — som är en annan än den i Stockholm gifna och uteslutande grundad på svenska folkvisor — meddelade vi, kort efter dess framgångsrika uppförande i Berlin, utdrag ur två tyska tidningars omdöme, hvilka voro eniga i att framhålla dess originalitet, glänsande genomföring, rika men måttfulla instrumentation o. s. v. Båda anmärka äfven dess fullkomligt symfoniska behandling, hvilken Deutsche Musikerzeitung särskildt framhäfver såsom en fördelaktig motsats mot »det brokiga virrvarr som man finner i Liszts rapsodier, hvilka man vant sig att betrakta såsom typen för en rapsodi.» Sist nämda omdöme är för oss så mycket angenämare att anföra, som det är precis samma förhållande till Liszt hvilket vi redan 1875 i A. B. anmärkt mellan Halléns symfoniska dikt »Fritiof» och Liszts »Symphonische Dichtungen.» Troligen är det Svendsen, som i afseende på fastare hållning med sina ypperliga norska rapsodier verkat välgörande. Att Hallén emellertid tillegnat Liszt sitt opus, är ju på sin plats, då denne i alla fall gifvit upphof åt genren. För öfrigt får man icke glömma, då man dömer öfver Liszts rapsodier, att dessa äro gjorda öfver magyariska och zigenarmelodier, hvilka äro de mest vilda och naturalistiska i Europa, hvadan en viss excentrisk formlöshet der kan vara på sin plats, då deremot de svenska folkmelodierna äro bland de formskönaste i verlden och således äfven fordra en mera logisk behandling. Ett element tro vi att Hallén kunnat med fördel bruka flitigare än han gjort, nämligen det kontrapunktiska, specielt det kanoniska. Kändt är, hvilken humor som kan ligga i imitationen, och å andra sidan huru många våra polskmelodier kunna kontrapunkteras med hvar andra eller ock kanoniskt med sig sjelfva. Härigenom uppkommer alltid en rikare väfnad, en mera dramatisk komplikation och äfven det »rapsodiska» får en fastare sammanslutning. Vi säga detta såsom ett önskningsmål, icke såsom ett klander mot stycket, hvilket är förträffligt sådant det är. Äfven är valet lyckligt af melodier, som ega beslägtade motivdelar.

Ett annat önskemål vore, om man framdeles kunde åstadkomma någonting för det nordiska karakteristiskt ej blott i melodi utan äfven i harmoni, hvilket lättast synes oss kunna eftersträfvas genom experiment på den eoliska skalan, som är den af våra folkvisor oftast använda (näml. de med mollklang; en stor del gå dock blott i dur, och då oftast utan utvikning till dominanten, enl. hvad vi måhända få tillfälle att uppvisa, då våra tekniska observationer på nordiska folktonen blifvit afslutade *). Den ungerska folktonen är i harmoniskt afseende mera direkt vägledande och pekar genom sin skala (g a b ciss d ess fiss g) särskildt på öfverstigande sextackordet med dess afledningar (ess g ciss, ess g a ciss, ess g b ciss. Jfr L. Köhler, Allgem. Musiklehre, Leipzig 1883, sid. 190).

Men för att nu återkomma till ämnet från dessa mera allmänna funderingar, så kunna vi — så långt det är möjligt att döma af pianoutdraget — ej annat än till fullo instämma i det tyska berömmet öfver denna rapsodi (naturligtvis med undantag af talet om den melodiska uppfinningens »originalitet», då ju det hela — hvad tyskarne icke kunde veta — ej gör anspråk på att vara annat än en bearbetning af folkmelodier). Då det är att hoppas att stycket kommer upp på symfonikonserterna, skall det bli oss ett stort nöje att göra bekantskap med dess orkestrala skepelse.

En mera sjelfständig tondikt och den i vår tanke hittills mognaste af samtliga Halléns kompositioner är det lilla fruntimmers-körstycket »Das Aehrenfeld», som man torde få höra på musikföreningens konserter. Hoffman v. Fallerslebens dikt skildrar en liten näpen idyllisk landtfest i sädesfältet, der gräshoppan är värden, skalbaggar, flugor, bin och mygg äro gästerna, samt trakteringen består af dagg och blomstervin. Musiken är ypperligt hållen, såsom en lätt och graciös, flyktigt poetisk lek, ej saknande sina ansatser af så väl humor vid tordyfvelns gravitetiska inträde, som vemod vid slutstrofen

Heut ist gemäht das Aehrenfeld,
zerstöret ist das schöne Haus,
und hin ist Kirmestanz und Schmaus! —

Hvarken Mendelssohn eller Raff kunde bättre hafva träffat den rätta tonen.

Emil Sjögren: Slafvens dröm. Ballad för basröst med piano. 1,50. Abr. Hirsch.

» Contrabandieren. Spansk sång för bas med piano. 1,50. Hirsch.

Två nya häften af denna talangfulla tonsättare motses numera alltid med intresse, och man blir vanligen ej häller »skuffet». Helt olika till ämne och art, beteckna dessa båda stycken i lika mån afgjorda framsteg i afseende på denna objektivt målande karakteristik, som nu för tiden odlas såsom musikens nästan uteslutande uppgift och som ytterst pekar öfver på balladen och dramat såsom bäst mättande tidens musikaliska behof. »Contrabandieren» är emellertid mera lyrisk och kanske just derför mera frisk och inspirerad; dess karakteristik är blott stämningens, yrkets och nationalitetens. I sist nämda hänseende veta vi förut, att Sjögren med lycka behandlar bolerorytmen. Men äfven stämningens frimod och yrkets äfventyrlighet afteckna sig godt i Sjögrens toner, hvilka i sämmanhet ega förtjensten att följa med tidens framsteg utan att derför urarta till altför abstrakta wagneristiska nätbindningar. Sjögren tager snarare svenskar och fransmän till mönster än tyskar. För den osångbara och klangfula tyska tankemusiken bevarar honom hans sunda öra, äfvensom den för en sångkomponist alltid lyckliga förmånen att få skrifva för en bestämd sångare. Det är Johannes Elmblads massiva bas (om hvars väldighet redan de båda sluttonerna d' — D i nämda stycke gifva ett begrepp), som vanligen bär Sjögrens melodier ut i verlden och särskildt i Tyskland gör dem kända och omtyckta. — Ackompagnementet är särdeles pianomässigt; det håller sig väl mycket i den djupa basen, men bidrager kanske just derigenom till det helas massiga tyngd, något hvarom vi ej vilja döma utan att hafva hört stycket utföras af den det är tillegnadt.

»Slafvens dröm» är måhända mindre frisk fart uti, och dock måste man beteckna det såsom mera betydande än det andra, liksom det är utförligare och mera direkt målande. De anmärkningsvärda ställena äro de samma som i Longfellows vackra poem, hvars färgsaftiga romantik tydligen är det som mest inspirerat tonsättaren: det är liksom något af flamingons djupröda glans utbredd öfver hela stycket. Inträdet af fraserna »Wide through the landscape of his dreams», »And then at furious speed he rode», »Before him like a bloodred flag» är mycket lyckligt, äfvenså de följande tonmålningarna, särdeles af trumhvirfveln samt af flodhästen, som med sina tunga steg »crushed the reeds» (stället måste nödvändigt sjungas i original, emedan öfversättningen är misslyckad: musiken i $^4/_4$ takterna målar just detta »crushing», men hvarken något »flåsande» eller »rasslande». Ett annat prof på

* Så mycket må nu nämnas, att denna folkton ofta rör sig i intervall, hvilka kunde betraktas såsom ett figureradt septimackord (t. ex. g b d f); A. F. Lindblad har gifvit klaven i sin intressanta bearbetning af Neckens polska med liten septima. Hallén använder mycket ett snarlikt 7-ackord, dock i annan skiftning: g b dess f.

öfversättningens tarflighet är detta: »That he started in his sleep and smiled at their tempestuous glee» = »I drömmen han skrek af glädje högt (!) och log och gret (!) på en gång»). Framhållas bör slutligen äfven en påfallande ackompagnementsfigur i mellanspelen och slutet.

Gustaf Stolpe: Irländsk dans. Caprice för piano. 0,75. Huss & Beer.

En rätt vacker och pregnant melodi, rikt harmoniserad enligt denne tonsättares vana, men icke så svår, som han eljest ofta onödigtvis plägar göra sina kompositioner. Allegrettot afbrytes af ett Vivace, hvilket väl är det som skall egentligen beteckna den irländska karakteren.

John Jacobsson: Tre sånger för bas eller baryton med piano. 1 kr. Huss & Beer.

Tillegnade resp. hrr Janzon, Willman och Lundqvist, äro dessa trenne dryckesvisor af skiftande färg, melodiska, enkla och effektfulla, utan att erbjuda något originelt eller ovanligt anmärkningsvärdt, hvarpå de sannolikt ej häller göra anspråk. Ledsagningen är vårdadt och lagom hållen, utan alt för stor magerhet i harmonien.

A. L.

»*Bakom ridån.*» Under denna titel har den både såsom musiker och feuilletonist i Paris bekante Albert Vizentini för flera år sedan utgifvit en bok, i hvilken han förer läsaren omkring bakom kulisserna på olika teatrar. Efter slutad vandring har man imellertid ej fått lära sig synnerligen mycket. Utom allmänna anmärkningar om dansösernas sladder, koketteri och fiffigheter samt en beskrifning på de olika foyerna får man t. ex. blott veta, att m:me Marie Cabel vid Opéra-Comique alltid gick med fickan full af kokta katrinplommon när hon var på teatern; att Adelina Patti svärmar för Byron och Wagner, att hennes största nöje är att se en riktigt hemsk boulevarddram, att hon lär sig spela zittra, att hon talar fem lefvande språk, att hon tager sig en klunk portvin när hon skall in på scenen och äter en dugtig tallrik köttsoppa efter spektaklets slut; att Kristina Nilsson dricker ett glas porter för att klara rösten och lider af en riktig mani att draga trådar ur kostymer, draperier och dylikt; att m:me Miolan-Carvalho så vidt möjligt höll sig i sin lilla klädloge, der hon drack kaffe; och en mängd dylika upplysningar.

Uppkomsten af ordet »cancan». Ordet »cancan» är alldeles icke af modernt ursprung. Det stafvades först »quan-quan» och var benämningen på latinska orationer, som unga teologie-studiosi höllo inför sina lärare. När ordet sedermera kom allmännare i bruk förekom det först under formen »quam-quam», såsom man finner det stafvadt i franska ordböcker för hundra år tillbaka, och derefter såsom »can-can», hvarmed betecknades allt slags dumt snack, oväsen, skoj och dylikt. Några etymologer spåra i detta ord ett försök att härma ankornas och gässens snattrande och kacklande, hvilket det också kan sägas göra när det uttalas på äkta franskt sätt, men detta är tydligen ej första ursprunget. När för åtskilliga år sedan de dansande på de offentliga balerna i Paris började hoppa öfver de konventionela skrankorna för anständighet, gjorde deras uppträdande mycket väsen, »cancan», bland städadt folk, och på det sättet blef ordet identifieradt med sjelfva saken och cancan sålunda det populära namnet på den illa beryktade dans, hvilken icke är något annat än ett urartande af den vanliga franska qvadriljen.

Angelo Neumanns första bekantskap med Rich. Wagner.

Om huru den ambulatoriska Wagnerteaterns nitiske direktör först lärde känna »Nibelungen»-komponisten berättar oss en tidning från Stuttgart:

Det var i början af maj 1864, då baritonisten Hr Angelo Neumann skulle presentera sig som gäst i sångarens rol i »Nattlägret.» Repetitionen på förmiddagen hade försiggått, Neumann begaf sig till sitt hotell, Hotel Marquardt, och lät, som vanligt på sina gästresor, emedan han ej ville äta vid table d'hoten, bära upp maten på sitt rum. Han hade, såsom han brukade, begifvit sig ut tidigt på morgonen, och hade nu stält beqvämt till åt sig i sin »cell», då han ifrån rummet bredvid hörde energiska steg af en person som i sträng takt vandrade fram och åter; hvarje steg åtföljdt af detta egendomliga nervretande buller, som man kallar »knarr» hos skodon. Neumann tänkte, att när det ringde till måltiden skulle väl promenaden upphöra; han intog sin måltid och klockan hade längesedan ringt till table d'hoten, men den »knarrande grannen» var på sin post; knarr, knarr — lät det gång på gång med punktligheten hos en svängande pendel. Neumann önskade alla knarrande stöflar så långt vägadt är, liksom alla oroliga grannar och allt för akustiska hotelldörrar och dito väggar.

Tiden för siestan var inne; grannen tycktes lika litet nu som efter måltiden känna något behof af hvila. Det var ej möjligt att härda ut längre — Neumann ringde på portiern och bad att få veta hvilken som bodde bredvid honom, det måste vara en högst märkvärdig pilgrim. Portiern höjde på axlarne och sade, att han trodde så med, men det var ingenting att göra vid den saken, ty den der herrn hade uttryckligt och bestämdt förklarat att man skulle lemna honom i ro, han ville vara ostörd. Hur heter han och hvad är han? — En ny axelryckning af portiern. Neumann gjorde ännu ett försök att vädja till högre instans, men insåg då att han måste foga sig i sitt öde och låta grannen »ostörd knarra på».

Representationen af »Nattlägret» var slut, Neumanns debut var öfverstånden och han var just på väg hem till hotel Marquardt, då hofkapellmästaren Eckert, med hvilken han var närmare bekant, kom emot honom öfver slottsplatsen, åtföljd af sin fru, för att säga honom ännu några förbindliga ord. Paret följde honom ända fram till hotellet. »Jag är verkligen nyfiken», sade Neumann, då de stodo vid porten, »att få se om jag kan få någon nattro här! Bredvid mig bor en karl, som med knarrande stöflar timme efter timme vandrar fram och tillbaka, till och med då andra menniskor spisa. Måtte sjelfva den . . .» — »Håll!» inföll Eckert, »vet ni hvem denne granne är?» — »Har ingen aning derom.» — »Komponisten till »Tannhäuser.» — »Är det möjligt?» — »Jo så är det», sade fru Kathi Eckert, Richard Wagner är här; men ingen får veta det. Han har nödgats fly från Wien (såsom bekant för sina många kreditorer, hvilka ansätta honom från alla håll); förråd honom bara inte, han räknar på vår fullkomliga tystlåtenhet.» Och Neumann kunde nu förstå att Wagner hade sina goda skäl för att vandra upp och ned i sitt rum, då andra intogo sina måltider.

Det var då brukligt på alla hotell, att vid table d'hoten afgiften för hvarje kuvert erlades efter slutet af måltiden. — Wagner kunde ej betala de två gulden för maten, och hans båda vänner i Stuttgart, Eckert och hans fru, hade redan gjort så mycket för honom, att han först längre fram talade om för dem hur det stod till. Men om under tiden för detta hans uppehåll i Stuttgart lyckans barometer stod som lägst, steg den ock här plötsligen till sitt maximum; ty då erhöll han från konung Ludvig II af Baiern den der depechen, hvilken ej träffade honom i Wien, men af en vänlig hand skickades efter honom till Stuttgart — en inauguration till ett nytt lif af ära och rikedom.

Själsnärvaro hos en skådespelerska. I Chelseaville (Texas) var ej längesedan teatern fullsatt från golf till tak. Då, under sista mellanakten, just som man skulle börja, störtade direktören dödsblek fram till första hjeltinnan och hviskade: »det brinner uppe på vinden, hjelp är omöjlig, om några minuter står teatern i lågor! publiken måste underrättas, men hur?» Den behjertade damen svarade kallblodigt: »Jag åtager mig detta; skynda ni er bara med teaterpersonalen ut genom bakdörren åt gatan.» Och i samma stund trädde hon fram för ridån och sade till publiken: »Mina damer och herrar! En bedröflig händelse omöjliggör fortsättningen af föreställningen. Vår direktör har just nyss i ett anfall af svartsjuka nedstuckit första älskarinnan och sedan skurit halsen af sig. Liken äro förda till kaféet midt emot teatern. Ni kan inse att vi ej längre kunna spela.» Djupt uppskakadt aflägsnade sig auditoriet, och endast några få personer voro qvar i teaterhuset, då lågorna slogo fram genom ridån. Dagen derpå bragte man till stånd ett penningesammanskott af 3,600 dollars, som öfverlemnades till den rådiga damen.

En olycklig teaterföreställning. På en teater gaf man nyligen en opera, i hvilken förekom en rättsscen med edsvurna. Regissören hade engagerat några soldater att föreställa de edsvurna, då sällskapets egna krafter ej räckte till att besätta alla rolerna. Soldaterna voro noggrant instruerade att göra alldeles samma rörelser som regissören gjorde, han skulle hålla sig i kulissen midt emot dem. Alltså går stycket sin gång; de edsvurna intaga sina platser och ha blicken orörligt fästad på regissören. Denne gör en liten rörelse; alla de edsvurna göra samma rörelse. Han tager sig en pris snus — de edsvurna förse straxt sina näsor med ett qvantum af samma slag. Regissören gör en åtbörd af missnöje, straxt göra de edsvurne likaledes. Regissören knyter händerna — genast knyta också de edsvurna sina händer. »Fårskallar!» ropar den olycklige mannen. »Fårskallar» dånar det från kören, och den förtviflade regissören viste nu ingen annan råd än att söka få ut dem igen och låta ridån gå ned öfver den misslyckade scenen.

Meyer-Hartmann'ska saken i Dresden.

Den skandalaffär, som i Januari egde rum mellan hustrun till musikkritikern i »Dresdener Nachrichten» Ludvig Hartmann och violinvirtuosen Waldemar Meyer, har nu fått sin afslutning på ett sätt, som väckt allmänt och rättmätigt uppseende. Man torde erinra sig (se n:o 3 af denna tidning) att herr Meyer i Leipzig om herr Hartmann fällt yttranden, som gingo ut på starkt tvifvel rörande dennes redbarhet såsom kritiker och följetongsredaktör i nämda tidning. Fru Hartmann bjöd derpå herr Meyer till sitt hem under föregifvande att göra honom ett meddelande, men i sjelfva verket för att i närvaro af en student Reichardt, samma person, som gifvit fru Hartmann del af det yttrande, för hvilket Meyer beskyldes, insultera denne genom ett slag öfver hufvudet med en ridpiska och ett slag med handen i ansigtet, och detta, enligt herr Meyers påstående, inom slutna dörrar. Då herr Meyer stämde fru Hartmann inför rätta, besvarade hon det med en anklagelse för missfirmande. Vid domstolen har en mängd vittnen varit före, af hvilka somliga, såsom hofoperasångaren herr Bulss, musikhandlaren Franz Ries och flere andra förebragt ett rent af förkrossande material angående Ludwig Hartmanns besticklighet. Herr Bulss t. ex. uppgaf, att han endast kunde köpa sig till goda kritiker af herr Hartmann genom skänker, hvilka alltid öfverlemnades af honom vid den tidpunkt, då herr Hartmann började visa sig kylig i sina kritiker öfver herr Bulss. Herr Ries intygade, att han före uppförandet i Dresden af Brülls opera »Bianca» på uppdrag af komponistens fader måste betala 500 mark åt kritikern. Domen i denna sak, som kastar en ful dager öfver konstlifvet i Dresden, lydde på 5 månaders fängelse för fru Hartmann jemte betalande af rättegångskostnaderna, hvartill hon måste återtaga anklagelsen mot Meyer, då dennes yttranden bevisligen i väsentlig mån grundats på sanna förhållanden.

Domen väckte för sin oväntade strånghet stort uppseende i alla kretsar; fru Hartmann, som sjelf försvarade sig och genom sättet, hvarpå hon gjorde detta, förvärfvade sig föga deltagande, mottog med lugn sin dom, mot hvilken intet vad är möjligt. Hennes man har genast efter rättegångens afslutande blifvit skild från sin befattning vid »Dresdener Nachrichten».

På oss (säger A. D. M.) som stå utanför saken har hela denna angelägenhet i mer än ett afseende gjort ett pinsamt intryck, men på det hela taget måste man önska att förloppet med denna rättssak och de afslöjanden som med den blifvit gjorda skola verka på vissa förhållanden såsom ett rensande åskväder. Att Dresden och de konstnärer, som besökt den sachsiska residensstaden suckat under en besticklig konstkritikers förtryck och faktiskt lidit deraf har sedan längre tid tillbaka ej varit någon hemlighet mer. Men då en man af så stort anseende, både som menniska och konstnär, som Hans von Bülow af respekt för konstens värdighet och Meiningerkapellets stora förmåga, när han konserterade i Dresden ville undandraga sig det ovärdiga oket och i ett bref till redaktionen för Dresdn. Nachr. undanbad sig herr Ludwig Hartmanns kritik — hvad gjorde då alla de som nu ropa ve och förbannelse öfver den fallne kritikern, för att offentligen skydda Bülows rätt i den allmänna sedlighetens intresse? Man gjorde alldeles tvärtom; man aftryckte Bülows bref och kommenterade det på ett för konstnären missgynnande sätt. De rent sedliga skäl, som drefvo denne till ett så ovanligt steg, kunde man ej förstå; först en brutal våldsgerning förmådde den offentliga meningen att höja sin röst emot ett länge bedrifvet ofog.

Men ännu en punkt erbjuder sig här till betraktande. I hvilket bedröfligt ljus framträda ej alla de, som tigga om en kritikers gunst, hvilken de sjelfva veta vara besticklig, och hvilken andra anse tillgänglig för konstnärernas inverkan. Huru ringa måste ej dessa herrar tänka om sin egen förmåga, hur tungt måste ej hos dem fåfängan väga gent emot medvetandet om det egna konstnärsvärdet, då de kunna beqväma sig till att framtvinga goda recensioner af en illasinnad, partisk kritiker. Hvilket eländigt godtköpsrykte är icke det, som vinnes på detta sätt, och dock hafva konstnärer stridt derom, hvilka i hela Tyskland, hvilket vill säga litet mera än Dresden, varit beundrade och firade på alla håll. Gör sig ej en komponist, som på ett så föga ärofullt och konstnärligt sätt låter skaffa sig ett qvitto på sitt arbetes värde för att sedan låta det såsom reklam löpa genom all verldens tidningar, till medskyldig i förfalskandet af den allmänna meningen? I fråga om bestickningar är den, som försöker sådana, ej bättre än den, som låter besticka sig, d. v. s. den som för yttre personlig fördel sätter sanningen å sido, och om det också kan medgifvas att i de flesta fall, då sådant förekommer, det ej handlar om förvridande af sanningen utan förr om skydd för sanningen enligt åsigten hos den, som gör sig saker härtill — så att dennes efter hans öfvertygelse förträffliga produktioner blifva såsom sådana erkända och ej underskattade —, så lemnar dock hela manipulationen hos den, som utför densamma, just ej något lysande vittnesbörd om hans känsla för konstnärlig takt och värdighet.

Tragik och humor ligga hvarandra, som bekant, ganska nära. Då en dag efter Richard Wagners död »Tannhäuser» uppfördes på en af de förnämsta hofscenerna, fogade det sig så, att innehafvaren af titelrolen hela aftonen var indisponerad. »Alltid stilfull!» menade efter första akten en skämtsam kritiker. »Wagner dog i går; hvad är alltså naturligare än att Tannhäuser i dag sjunger med beslöjad röst.»

Carmen i Köbenhavn.

Från vår danske korrespondent. *

Ändtligen kom då den så länge motsedda »Carmen» till att gå öfver vår scen. Men för att det kunde ske, måste den svenska operan begifva sig på gästning till oss, och ändå var det i sista ögonblicket nära att blifva ingenting af.

De förväntningar, hvarmed publiken mötte den så mycket omtalta operan, voro väl mycket stora; men det var säkert icke någon del af åhörarne som gick hem med sviken förhoppning. I alla fall hafva de, som trott att franskt är franskt och som i Carmen väntat en annan Mignon, knappast funnit hvad de sökte, nämligen ett vimmel af flott klingande, öronsmekande melodier, som man följande dag kan tralla efter minst till hälften och som med otrolig lätthet kunna omsättas i galloppader och kadriljer och serveras på balerna i vinter. Detta slags folk har på sin höjd ernått att få gå hem med toreadorens sång i ena fickan och habaneran i den andra.

»Carmen» är långt snarare slägt med Delibes »Jean de Nivelle» än med Thomas »Mignon.» Mignon är ett rent Parisbarn, men både Jean och Carmen frukter af de der i nyare tid icke sällsynta musikaliska gallo-sachsiska förbindelserna. Det är något bastardartadt med dessa barn ännu, och det skall räcka tills racerna varda tillräckligt blandade genom flere led, men det bidrager till att förklara och rättfärdiga den bisarra, bohèmeartade karakter, som är ett af deras förnämsta kännemärken, och till att genombryta det maniererade skal, som man absolut måste igenom för att finna de många guldkorn det innesluter.

En fransk kritiker har preciserat dessa nyfranska sträfvandens resultat i orden »Je reviendrai entendre cela», hvilka man ovilkorligen säger till sig sjelf efter de bästa musikstyckena. Så mycket är säkert att operan är värd att höra om igen; enskilda ställen vill jag framhäfva såsom särdeles lönande att lägga märke till och söka förstå: så hela början af andra akten med den förträffliga smugglarqvintetten, Carmens dans till den förunderliga Zigenarmelodiens monotona och dofva toner, som blanda sig med reträttens hornsignaler utanför, hvilka kalla José till kasernen, och den följande duetten med de hänryckande verserna »Dit bort der bergen blåna.» — Det är musik som första gången mera väcker undran än beundran, men hvaraf man samtidigt på sin höjd anar rätta förståndet. Första aftonen når man knapt igenom skalet; den nästa är man vid kärnan.

Mera direkt förnöjelse har man som sagdt af toreadorens här hemma redan bekanta sång, af de vackra, fina entreakterna, pikadorernas marsch och dylika. Det utbyte man första gången har af

* Denna uppsats var ämnad att intagas i föregående nummer, men kom för sent att då hinna inflyta.

habaneran är egentligen blott intrycket af något mycket bisarrt och monotont; men hör man den om igen och från scenen, sjungen med det förstånd som fröken Niehoff viste lägga i dagen, så uppfattar man först rätt dess värde såsom musikaliskt paradigma för den sydlänska lättjan och makligheten, bakom hvilken lidelsen så ofta glöder. Denna melodi, som egentligen blott består af en kromatisk skalnedgång, basen, som alt igenom hvilar på en enda ton — denna domnande rytm och tvära harmonisering — alt bildar sig till en musikalisk sydlandstyp, som säkert är gripen ur lifvet. Fransmännen ha rätt i att säga, att Bizet i habaneran velat idealisera »la morbidesse.»

Galli-Marié, parisarnes Carmen, har lagt denna uppfattning till grund för sin framställning af titelfiguren, och fröken Niehoff följer henne till en del. I alt fall mera än hon följer Trebelli, som i Carmen skall hafva fullföljt det gaminartade ända till det grimaserande, det bjerta ända till det karikerande. Jag känner hennes Carmen blott från habaneran, men efter att nu hafva hört denna i förbindelse med operan, ser jag hennes uppfattning alldeles sjunka till jorden. Hon sjunger den alt annat än makligt, tvärt om; hennes bråda öfvergångar, forcerade tempo rubato, hela hennes manér tecknar parisgaminen i stället för fabriksflickan i Sevilla.

* * *

Fröken Niehoff danade sin Carmen utaf den rätta fattningen af habaneran. Hon såg otroligt oförskämd, näsvis ut — men lät icke detta felaktigt slå öfver i kätja eller vildhet, hvilket är frestande; nej, liknöjdheten, det oryggliga hvilandet på sin egen medvetna älskogsmakt — det var hufvuddraget och det rätta i denna figur. Det kom ypperligt fram, t. ex. der hon ständigt svarar på löjtnantens examinering med sitt eviga, irriterande flegmatiska trallande. Det bröt förträffligt igenom i det betecknande draget, att hon ingenstädes egentligen kommer i affekt; ej ens i de olika kärlekssceneria eller då hon vill locka José att svika fanan. Hon eldar blott oupphörligt till älskog genom sin långa, djupa blick, som samtidigt eggar och lofvar alt, genom dessa likgiltigt framkastade intetsägande ord, som säga alt. Aldrig en stormande omfamning eller en brännande kyss. Alltid denna smäktande dvala i löftet om de hetaste önskningars uppfyllelse — detta eviga solsken, som utbränner hjernan, slöar sinnena och tänder driften.

Sådan är hennes Carmen. Den var förträffligt genomförd och uppenbarade en betydlig intelligens hos fröken Niehoff jämte dramatisk begåfning. Hennes sång var utmärkt. Hennes altklingande mezzosopran, med sin mörka stillastående glöd, passade förträffligt till partiet och figuren. Skolan är utmärkt; en lugn, hvilande ton och en ypperlig frasering.

Carmen är den enda qvinliga roll af betydenhet i operan. Den näst största är Micaela, som i första och tredje akten har några scener och ett par solonummer. Hon är den sämsta figuren i stycket, en riktig teaterdocka, som säkert icke brås på Mérimée, hvars novell »Carmen» eljest ligger till grund för operan. Hon går omkring och vill kalla den förlorade sonen tillbaka till dygdens och pligtens väg och till hans döende moder. Hon griper annars slätt icke in i handlingen och kunde mycket väl ersättas på provinsteatermanér — med ett bref.

Men då skulle vi ju ha gått miste om fröken Ek och hennes präktiga sång: henne kunde icke brefvet träda i stället för.

Hennes stämma är en ljus sopran med en välformad, vek ton, som blott skämmes en smula genom en liten halsklang. Det är uppenbart ett biljud i stämman, som icke kan aflägsnas, ty eljest hade det säkerligen skett. Fröken Eks röstutveckling är nämligen så betydlig, att den i motsatt fall också skulle varit rättad på denna punkt och vunnit seger der.

Hr Ödman hade den i vokalt hänseende otacksamma uppgiften att spela älskaren, korpralen Don José. Partiet är öfverdrifvet vanskligt och ligger icke för hans stämma; han måste för ofta ned på djupet och får blott ytterst sällan tillfälle att hvila roligt i en musikalisk stämning, der hans präktiga stämma rätt kan utveckla sig. Enligt sägen skall ingen af de betydande tenorer, som i utlandet sjungit José, hafva förmått göra något af partiet. Det är mer än sannolikt. Hans utförande af rollen var icke dess mindre särdeles anmärkningsvärdt. Något mera manlighet skulle ha klädt honom och öfver hufvud kunde han hafva spelat starkare. Man förstod icke rätt att hans Don José dräper Carmen.

Toreadoren hr Lange syntes denna afton intaga hr Ödmans plats som n:r 1 i publikens gunst. Tycktes således vox populi obetingadt vara för hr Lange, så voro i stället »de lärdes» meningar mycket delade om honom — icke så mycket om sjelfva stämman, en god, vacker, men ej särdeles stark basbaryton, som om sångsättet, hvilket var så specielt franskt.

Hr Lange sjöng icke mycket »ut», men med en sombre, beslöjad klang, som hade något inbundet i sig, men ingalunda var illa. Det var åtminstone mycken och fast »skola» — sedan kan man ju disputera om värdet af denna och sina sympatier för eller mot.

Den väsentligaste anmärkning, man torde kunna rikta mot hr Langes föredrag af toreadorens aria, är väl den att han sjöng mycket smäktande — för smäktande, med ett ihärdigt användande af portamento. Men jag är visserligen osäker om detta var manér hos sångaren öfver hufvud eller om det icke med vilja af hr Lange tillsattes till föredraget såsom ett bidrag till karakteristik af toreadoren — denna spanska typ, som enligt pålitliga hemulsmän är en underlig blandning af en chevaleresk slagtare och en heroisk souteneur.

Det var något jag vet ej hvad i hr Langes återgifning, som lät mig förmoda detta; jag törs här icke bestämdt afgöra »hvad är hvad» — inför helt främmande konstnärer har man i sådant hänseende nästan blott en instinkt att rätta sig efter.

* * *

Uppförandet af »Carmen» var som helhet väl lyckadt, men icke rent ut en sådan mönsterföreställning som »Konung för en dag». Kapellet, som blott haft få repetitioner, hade en ingalunda lätt uppgift i Bizets rikt och genialt instrumenterade musik. Tager man hänsyn till bägge dessa faktorer, var resultatet godt — men eljest blott någorlunda. Nyansering och precision fingo åtskilliga gånger sitta emellan.

Ch. Kjerulf.

Internationella Novitet- och Artistkonserter.

Vi ha förut i en notis påpekat tillvaron af dessa nya konserter i Leipzig, men anse institutionen af sådan vigt för dem bland vårt lands tonsättare och exekutörer, hvilka vilja göra sig kända utomlands, att vi nu mera utförligt återkomma till ämnet, sedan vi från Leipzig erhållit nödiga upplysningar.

Dessa konserter skola blifva ett slags musikaliska utställningar, i viss mån ett motstycke till den bildande konstens expositioner. De skola ske inför ett valdt publikum, under bistånd af hela kritiken och under ledning af kapellmästar Hans Sitt eller af respective tonsättare, samt ega rum i det nya kristallpalatset i Leipzig, egdt af Ed. Berthold, hvilken, jämte nämde Sitt äfvensom kommissionsrådet Kahnt och professor Zopff, är ledamot af »Das Comité». En sakförståndig jury skall — »i den mest humana riktning» säges det — döma öfver hvilka noviteter eller hvilka konstnärer som få tillträde till konserterna.

Komponister och förläggare, som insända nyheter till uppförande, förbinda sig

1) att lemna alt nödigt material, såsom partitur och stämmor, i godt stånd.
2) att erlägga den enl. nedanstående tariff dem tillkommande andel i kostnaden för utförandet, hvaremot lokal m. m. erhålles gratis. — Det insända får tillhöra hvarje art af konsert-, kör-, solosång eller kammarmusik.

Virtuoser och sångare tillåtas att (på egen resekostnad) introducera sig. Äfven de hafva att sörja för samtliga stämmor etc. till de stycken de ämna föredraga.

Den omtalade andelen i kostnad — som insändes »an die Direction des Krystallpalastes in Leipzig» före uppförandet och efter juryns utlåtande — utgör för orkester- och körverk, som vara i

högst	10	minuter.....	30 mark.
»	15	»	35 »
»	20	»	40 »
»	25	»	45 »
»	30	»	50 »
»	45	»	75 »
»	60	»	95 »
»	80	»	125 »

Solostycken med orkester äro underkastade samma tariff, så snart de af juryn förklaras för noviteter.

För kammarmusikverk är taxan, då de räcka i

högst	10	minuter.....	15 mark.
»	15	»	20 »
»	20	»	25 »
»	30	»	30 »
»	45	»	50 »
»	60	»	70 »

På det resp. insändare må veta hur många stämmor som erfordras, nämna vi att stråkqvartetten består af

5	»Pulte» I	violiner
5	» II	»
3	»	altar
3	»	celli.
3	»	basar.

Körstämmornas antal kan ännu ej med säkerhet uppgifvas.

Såsom vi redan nämt, är hr Siegfr. Saloman »Künstlerischer Repräsentant» för Sverige och meddelar närmare upplysningar.

Från in- och utlandet.

Sthlms-korresp. meddelar att k. m:t genom öfverståthållareembetet infordrat Stockholms stadsfullmäktiges yttrande, huruvida de skulle vilja ansvara till ett belopp af 50,000 kronor för den brist, som under nästa spelår kan uppstå vid de kungl. teatrarne, sedan teatrarnes öfriga medel blifvit tagna i anspråk.

Sigrid Arnoldson gaf i lördags afton i Vaxholms kyrka en konsert, som var talrikt besökt och vann lifligt bifall. Den unga konsertgifverskan föredrog en aria ur Haydns »Skapelsen», tvenne sånger af Arlberg, »La Serenata» af Braga, »Månstrålar» af Norman och en ballad af Pacius samt till sammans med fröken Anna Pettersson två sånger af Rubinstein och med hr Lundvik en duett ur Mehuls »Josef».

De svenska qvartettsångarne, hrr A. Edgren, F. Erikson, G. Ryberg och A. Fischer, ämna under sommarens lopp gifva konserter i flere städer i södra Sverige och torde utsträcka sin resa äfven till vestkusten, åtminstone till Göteborg.

Öfver Kraus' porträtt kunna vi nu derhän komplettera våra iakttagelser rörande vattstämpeln, att 181 . . skall vara 1811, då det bortklippta 1 lär återfinnas på papperets motsvarande afklipp. — Silhuett-samlingen har varit i ego hos en familj Lagercrantz, en broder till tonsättaren af »källan».

Upsala universitet. Director musices I. E. Hedenblad har beviljats tjenstledighet från den 15 juni till den 1 september i och för vistelse utomlands för musikaliska ändamål.

Studium af folklifvet. Från Umeå skrifves till A B: Den expedition, som i början af sommaren afgick från Upsala norrut för uppsamling af våra folkminnen i sång, musik och dans m. m., har hittills haft att glädja sig åt idel framgångar. Redan under sjelfva uppfärden till Luleå gjordes rikliga skördar på alla områden. I ressällskap med de unga samlarne befunno sig nämligen bland andra trenne norrländska riksdagsmän, och resultatet af sammanträffandet blef omkring ett tjog nummer dansmelodier, visor, berättelser m. m.; ja, till och med 3 förut obekanta dansar antecknades och inlärdes på ett i land i största hast anordnadt dansgille. Endast kusterna hafva hittills kunnat besökas, men det redan vunna resultatet öfverstiger de djerfvaste förhoppningar, förutom att det pekar på en otrolig rikedom på i synnerhet dansmelodier. Kommande samlare skola, hvar hälst de än slå sig ned, finna det rikaste fält för sin verksamhet.

Operett af Ivar Hallström. Från Neuwied skrifves: Slottet Monrepos var skådeplatsen för en vacker familjefest med anledning af furstinnan Marias af Wied födelsedag. Sedan furstinnan mottagit de hjertligaste lyckönskningar, blef hon på det angenämaste öfverraskad genom uppförandet af en särskildt för denna fest inöfvad ny operett i en akt: »Der schönste Schatz», till hvilken drottning Elisabeth af Rumänien skrifvit texten och Ivar Hallström komponerat musiken.

Komponisten Johan Selmer har firat stora triumfer med sin nykomponerade, helt igenom »smukke og virkningsfulde» kantat vid sångarfesten i Trondhjem.

Täfling i kantele-spel. Från en folkfest i Sordavala den 17 sistl. juni berätta finska tidningar följande: Följde så en täfling af särdeles tilldragande beskaffenhet, vi mena i kantele-spel. Fyra kantele-spelare funnos vid festen närvarande, två från Sordavala och två från Impilaks socken. Särdeles fint ljödo kanteles strängar under skäggiga konstnärers knäppningar. Folk hade ända till trängsel samlats kring kantele-spelarne. Alla fyra erhöllo pris i större eller mindre penningsummor.

»Den svenske opera.» (Ur norske Figaro.) »Selskabets præstationer har været et smukt Vidnesbyrd om den Dygtighed og det kunstneriske Alvor, hvormed denne Opera ledes, og hvormed der af dens enkelte Kræfter arbejdes. Som Kunstanstalt maa den sættes höjt, meget höjt, selv efter europæisk Maalestok. Angaaende de enkelte Opförelser maa vi af Mangel paa plads indskrænke os til at omtale de mest fremtrædende, nemlig »Figaro», »Faust» og »Mefistofeles». »Figaros Bryllup» viser sig endnu at være ungdomsfrisk nok til at fængsle Gemytterne. Udförelsen har været særdeles vellykket. Et prægtigt Ensemble mellem Orkester, Kor og Soli som mellem disse indbyrdes, — paa den anden Side en intelligent Individualiseren af de enkelte Roller har frembragt et kunstnerisk Hele saa harmonisk, som kun den ægte Kunst kan bringe det til. Af de Rollehavende fæster Opmærksomheden sig i denne Opera særlig ved Hr. Lange (Figaro), Frk. Niehoff (Susanne), Hr. Strömberg (Grev Almaviva) og Frk. Ek (Grevinden). Hr. Lange er en dygtig Sanger og dertil en betydelig Skuespiller, hans Figaro er sjelden sikker og karakteristisk. Frk. Niehoffs Susanne er elskværdig og koket, som det skal være. Frk. Ek giver en fin og fornem Grevinde, og Hr. Strömberg en statelig, om end noget tung Greve. De övrige Roller gaves ogsaa med Dygtighed af Hr. Lundquist (Bartholo), Frk. Hård (Husholderske) samt D'Hr. Rundberg, Örtengren, Bröderman som Sanglærer, Gartner og Dommer og endelig Frk. Karlson (Gartnerens Datter. — Förste Gang var Huset fuldt, anden Gang kun godt besat. Gounods »Faust», der opförtes förste Gang Torsdag i forrige Uge, havde trukket stormfuldt Hus, og Forestillingen havde Karakter af en Festaften, idet Publikum vid Teppets Fald blef saa enthusiastisk, Fremkaldelserne saa mange og stormende, at det blef til Ovationer. Heraf tog Primadonaen Frk. Ek (Margaretha), samt Hr Ödman (Faust) og Hr. Lange (Mefisto) følgelig det meste. Frk. Ek fik ikke strax det rette Tag i Margaretha; den naive unge Pige fik man ikke, men den ulykkelige Kvinde gav hun ned megen Karakteristik. Hr. Lange fejrede Triumfer som Mefisto og med Rette; thi den sataniske List og den kolde Haan blev fremstillet med stor Dygtighed. Hr. Ödman sang Faust's Parti med ualmindelig klangfuld Stemme. Han er endnu hovedsagelig Sanger, men som saadan har han ogsaa store Betingelser. Hr. Lundquist havde opfattet den robuste Krigsmand korrekt; kun udviklede han i Slutningen af Dödsscenen for megen materiel Kraft. De andre Rollehavende medvirkede fortjenstfuldt i Ensemblet. — Mefistofeles, hvoraf Fragmentet gaves Lördag, er ualmindelig interessant. De handlende Personer er de samme som i Faust, og deres Karakter er for enkeltes Vedkommende væsentlig den samme.»

Om Alma Hultkrantz i Paris skrifver hennes lärarinna:

Här i Paris blefvo vi på det varmaste emottagna af min sånglärare, professor Bax, som tyckte särdeles mycket om Almas röst och dramatiska begåfning, och som gaf mig de amplaste vitsord, om att jag till hans fullkomliga belåtenhet skött hennes undervisning. Så väl han, som den store kompositören Mr Ambroise Thomas, för hvilken Alma här om dagen hade fördelen att få sjunga, säga att hon med ihärdighet och flit säkerligen har en stor framtid för sig.

Paris. På Opéra Comique har en enaktsopera Matthias Corvinus af Alexander de Bertha gjort ett lysande — fiasko. Kritiken är enstämmig om, att ett banalare och om bristande talang mera vittnande verk aldrig blifvit uppfördt, och dess framträdande på denna scen kan endast förklaras deraf, att kompositören på rekommendation af grefve Beust varit protegerad af Jules Ferry. — Ett annat operaverk har deremot på samma scen haft stor framgång nämligen en tvåaktsopera »Cervantes porträtt» med musik af Théodore de Lajarte. Detta är hållet i den äldre komiska operans stil och rikt på komiska situationer och vacker musik. Några förträffligt utarbetade ensemblenummer och solopartier berömmas mycket.

— På stora operan har man gjort ett intressant försök att undanrödja svårigheten för sångarpersonalen i bakgrunden och mellan kulisserna att sjunga i takt. För detta ändamål satte man dit ett elektriskt batteri från hvilket en ledningstråd anbringades till orkesteranförarens plats, så att dirigenten kunde markera takten i bakgrunden af scenen, hvilket gick för sig med största noggrannhet. Uppfinnaren af denna apparat är en herr Samuel, son till konservatoriedirektörn i Gent. — Idén till en elektrisk metronom, som kan skötas af orkesteranföraren, härrör från Berlioz, hvilken i sin instrumentationslära föreslagit ett sådant instrument att begagnas, då en stor personal skall dirigeras.

— »Romerska priset» för detta år har vunnits af Paul Vidal, en lärjunge af Massenet; Vidal erhöll 1881 andra priset.

— Gounod har åtagit sig att för nästa musikfest i Birmingham komponera ett nytt arbete. Efter hvad »Atheneum» berättar skall detta komma att utgöra en fortsättning af hans »Redemption»-oratorium.

— Saint Saëns har återkommit från Algier, der han, ehuru utan framgång, sökt förbättring af sin helsa.

London music Publishing and General Agency är titeln på ett nytt aktiebolag, som är grundadt på ett kapital af 10,000 Pd. St. och har till uppgift att underlätta offentliggörandet af förtjenstfulla arbeten af yngre obekanta komponister. En jury af tre ansedda musiker skola bedöma tonsättningarne. Agenturen skall äfven öfvertaga försäljning af pianon och inkasserande af honorarier. Professor Macfarren och Sir Julius Benedict omnämnas bland företagets ledare.

Jena. Den sista Juni gafs å Singakademikonserten ett nytt arbete af den gamle Liszt under hans eget anförande. Detta utgöres af en symfonisk dikt öfver koralen »Nun danket alle Gott». Stycket säges ha gjort ett mäktigt intryck.

Leipzig. I museum-bygnaden härstädes är för närvarande en utställning af planer och färglagda dekorationer till det nya konserthuset äfvensom skisser till bygnadens yttre ornamentering. Detta »neues Gewandhaus» (såsom det officiela namnet lyder) uppföres efter ett prisbelönt projekt af prof. Gropius och bygnadsrådet Schmieden. Utställningen afser att väcka kapitalisters och mäçenaters intresse för bygnadens fullbordan, så att behöfliga penningemedel till den inre utrustningen kan erhållas.

Berlins Singakademi ämnar under kommande vinter å sina konserter gifva följande saker: På 400:de årsdagen af Luthers födelse Bachs kantat: »Ein' feste Burg» och denne mästares »Magnifikat» äfvensom Mendelssohns »Lob gesang.» På abonnementskonserterna: Händels »Josua», Albert Beckers »B-moll-messa» och Haydns »Årstiderna.» På Palmsöndagen gifves, som vanligt »Matthäuspassionen» och Långfredagen Grauns »Tod Jesu.»

— Rubinsteins »Das verlorene Paradies» kommer att för första gången i Berlin gifvas af härvarande Cecilia-förening under nästa säsong.

— Den i förra numret omtalade efterlemnade operan af Flotow (»Le comte» — eller Le Chevalier de Saint-Mégrin») lärer vara en bearbetning af Dumas' d. äldres treakt-skådespel »Henri III et sa cour», som gafs första gången $^{11}/_{2}$ 1829 å Théâtre Francais. Hertigen af Orleans hade med en mängd furstliga gäster besatt logerna vid detta tillfälle och publiken för öfrigt var så utsökt att Dumas' rykte genast med detta hans första stycke var säkert grundadt.

— Krolls teater har gjort ett lyckligt grepp med fräul. Hermine Bragas engagement. Den unga täcka sångerskan uppträdde d. 23 juni för första gången såsom Margareta i Gounods Faust och hade en kolossal framgång. En mera harmoniskt helgjuten framställning af denna rol har man ej sett. Med präktiga röstmedel, utbildade i en god skola, förenar denna sångerska en poetisk uppfattning, varm känsla och ganska betydande scenisk talang.

— Kgl. operan i Berlin har fr. 23 Aug. 1882 till 13 Juni 1883 gifvit 237 representationer hvarvid uppförts 56 verk af 29 olika komponister, deribland såsom noviteter »Raimondin» af Perfall och »Gudrun» af Klughardt.

— Den engelske komponisten Sir Arthur Sullivan, dirigent vid de stora musikfesterna i Leeds, har varit i Berlin i och för underhandling om uppförandet der af hans komiska opera »Amor om bord», som bearbetats för tysk scen af Ernst Dohm.

Mösskirch (Baden). Aftäckandet af Kreutzers minnesvård i denna hans födelsestad skedde högtidligen d. 29 Juni. Kreutzers bronsbyst, modellerad efter en fotografi och utmärkande sig för mycken likhet, uppbäres af en 4,50 meter hög fotställning af röd sandsten, nederst hvilande på en åttkantig sockel och ofvantill slutande med en kapitäl. Framsidan bär namnet Conradin Kreutzer i upphöjda bokstäfver, baksidan visar en sköld med namnet på hans förnämsta opera »Nachtlager von Granada» i förgylda bokstäfver; halft öpnade notrullar med namnen på hans mest berömda sånger pryda sidorna af fotställningen.

Frankfurt a. M. Joachim Raffs dödsdag firades d. 24 Juni med en musikalisk minnesfest, då endast den aflidnes kompositioner utfördes. Konserten föregicks af en prolog och konservatoriets lärare nedlade en krans på hans graf med ett kort tal af hans efterträdare Prof. Scholz.

Scen på hofteatern i Stuttgart. Lohengrin sjunger vänd till Elsa: »Aldrig du mig skall fråga, ej dig med tvifvel plåga, om af hvad art jag är, ej om hvad namn jag bär.» — En flicka på femte raden till sin vänninna: »Hör du, Rika; så gör karlarna alltid, när man frågar dem om de ha reela afsigter!»

Annonser.

Utmärkta (rena och hållbara)

Italienska Strängar

af årets tillverkning, i parti och minut i

HUSS & BEERS
Musikhandel.

2 Violiner
1 Alt-Violin
1 Violoncell

alla af *C. F. W. Otto's* renommerade tillverkning säljas billigt genom

Huss & Beers Musikhandel.

Obs.! Instrumenten sändas *icke* till påseende till landsorten.

HUSS & BEERS
Musik-Lånbibliotek,
Gustaf Adolfs torg N:o 8.

Obs.! Abonnenter å landet erhålla under sommarmånaderna dubbelt antal häften vid hvarje ombyte.

Abonnement för 1 månad kostar endast 2 kronor.

Abonnement för 3 månader kostar endast 5 kronor.

I **Sverige**
försäljes mina
Flyglar och Pianinos
endast genom
Herrar J. DANNSTRÖM & Co,
Stockholm,
tillkännagifves härmed,
Julius Blüthner,
Leipzig.

I **HUSS & BEERS** Musikhandel, Gustaf Adolfs torg 8, samt hos öfrige Musikhandlare:

"Chemin faisant".
6 Morceaux pour piano
par ***Benjamin Godard.***

1. **En courant** 1: 50
2. **En pleurant** 1: 25
3. **En chantant** 1: 25
4. **En causant** 1: 50
5. **En riant** ..... 1: —
6. **En valsant** ..... 2: —

Praktperm
till
Svensk Musiktidning
(årg. 1881 och 1882)
erhålles genom rikets samtliga hrr musik- och bokhandlare
à 2 kronor
samt från lager i
Huss & Beers Musikhandel.

OBS.! Bunden i denna eleganta och stilfulla perm (i rödt, guld och svart eller blått, silfver och svart) är tidningen en prydnad för hvarje salongsbord.

Pianostämning
utföres af kompetent person vid anmälan i
HUSS & BEERS Musikhandel.

Piano- och Orgelmagasinet
N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8
midt emot Kongl. Stora teatern
har att erbjuda stort urval af ***Flygelpianon, Pianinon*** och ***Taffelpianon*** samt ***Orglar.***
Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.
Stämning och ***reparation*** af såväl Pianon som Orglar verkställes.
Delar till orgelharmonium, såsom ***tungor*** (spel), ***registerskyltar, klaviaturben, tonlådor*** m. m. till billiga priser.
Fullständiga priskuranter erhållas gratis.
Stockholm, IVAR HIRSCH.
f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

Att vi i **Sverige**
försälja våra
Flyglar och Pianinos
endast genom
Herr Aug. Hoffmann
i Stockholm
tillkännagifves härmed.
Steinway & Sons
NEWYORK.

INNEHÅLL: Fritz Arlberg (med porträtt). — Musiken i London. (Forts.) — Musikpressen. Af *A. L.* — Angelo Neumanns första bekantskap med Rich. Wagner. — Meyer-Hartmann'ska saken i Dresden. — Carmen i Köbenhavn. Af *Ch. Kjerulf.* — Internationella Novitet- och Artistkonserter. — Från in- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1883.